

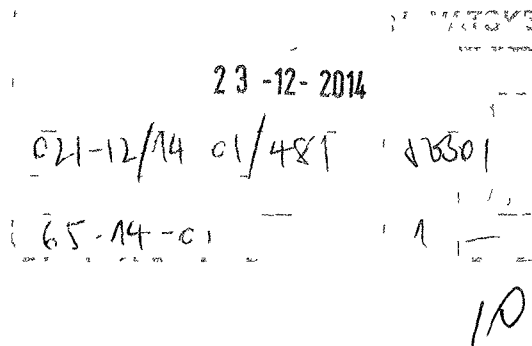

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/14-18/483

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 22. prosinca 2014.

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu upućujem zastupničko pitanje doc. dr. sc. Gorana Marića, zastupnika u Hrvatskom saboru, postavljeno sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Molim odgovorite na postavljeno zastupničko pitanje, sukladno odredbi članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno.

HRVATSKI SABOR

doc. dr. sc. Goran Marić, zastupnik

Zagreb, 17. prosinca 2014. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 19-12-2014		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/14-18/483	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
6531-14-01	—	✓

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA
n/r g. Josipu Leki

Poštovani predsjedniče,

sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskog sabora ("Narodne novine", br. 81/2013. - u daljnjem tekstu: Poslovnik), ljubazno Vas molim da slijedeći upit prosljedite predsjedniku Vlade Republike Hrvatske gospodinu Zoranu Milanoviću.

Na dan raspada, bivša SFRJ imala je 54,5 tona monetarnog zlata čistoće 99,99%. Od toga, 46 tona zlatnih poluga bilo je deponirano u BIS Basel, u Švicarskoj, a 8,5 tona u Beogradu. Po kriteriju za raspodjelu koji je odredio MMF, uz suglasnost svih država nastalih raspadom SFRJ, Hrvatskoj je pripalo 28,49% čistog monetarnog zlata, odnosno ukupno 15,5 tona (13,1 tonu deponiranog u Baselu i 2,4 tone deponiranog u Beogradu). Prema informacijama koje je HNB objavio u javnosti, RH je prodala svoj dio monetarnog zlata

U svezi s navedenim, molim cijenjenog premijera odgovore na slijedeća pitanja:
tko je, kada i na koji način (usmeno ili pismeno), za svaku prodaju pojedinačno, predložio prodaju monetarnog zlata?
koje je bilo obrazloženje prijedloga prodaje?
tko je donio odluku o prodaji navedenog zlata (pojedinaac ili tijelo)?
Također Vas molim da mi dostavite točne podatke o datumima i mjestima sastanaka na kojima su donešene odluke o prodaji; tko je sve poimenice nazočio tim sastancima i u kojoj funkciji; postoje li zapisnici sa sastanaka; je li se o prodaji glasovalo i ako jest kako je tko pojedinačno glasovao; o kojim se točno količinama zlata radilo; koja je bila kupoprodajna cijena, koja valuta i rokovi plaćanja; tko su bili kupci (naziv i adresa) te tko su bili potpisnici kao predstavnici Republike Hrvatske (ime, prezime i funkcija), pojedinačno po ugovorima? Istodobno molim informaciju o razlici u pripadajućoj i prodanoj količini monetarnog zlata deponiranog u Beogradu.

S poštovanjem,

doc. dr. sc. Goran Marić, zastupnik

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 21. svibnja 2015.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje doc. dr. sc. Gorana Marića, u vezi s prodajom monetarnog zlata stečenog u podjeli imovine bivše SFRJ – odgovor Vlade

Zastupnik u Hrvatskome saboru, doc. dr. sc. Goran Marić, postavio je, sukladno sa člankom 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), zastupničko pitanje u vezi s prodajom monetarnog zlata stečenog u podjeli imovine bivše SFRJ.

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

I.

Sredinom travnja 2001. godine, Republika Hrvatska je nakon postignutog sporazuma o podjeli dijela imovine bivše SFRJ, pohranjenog u Banci za međunarodna poravnanja u Baselu (BIS), postala vlasnica **13,127 tona zlata**.

Monetarno zlato u iznosu od 422.027,985 finih unci¹ kojim raspolaže Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB) po osnovu sukcesije, knjiženo je po njegovoj tržišnoj vrijednosti na dan priljeva, tj. 13. lipnja 2001. godine, u iznosu od USD 114.939.321,71 (1 FOZ=272,35USD²).

¹ Jedna fina unca (1 FOZ) zlata iznosi 31,1034768 grama

² Za referentnu cijenu zlata uzet je indeks zlata 'Golds' iz baze Bloomberg, a predstavlja tržišnu cijenu zlata koja se izračunava kao prosjek cijena zlata koje dnevno kotiraju sljedeće kompanije, inače veliki dileri zlatom: N.M. Rothschild & Sons, London; Swiss Bank Corp., Zurich; UBS, Zurich; Credit Swiss, Zurich; Republic National Bank, New York; AIG, New York; i Mase Westpac, Sidney. Indeks 'Golds' se izračunava i objavljuje od 1920. godine.

Banka za međunarodna poravnanja (BIS) pohranila je sukcesijsko zlato u ime HNB-a na svoje račune i to:

	Fine unce	Cijena (usd/foz)	usd	tone
Loco London	202.187,937	272,35	55.065.884,64	6,29
Earmarked Account Loco Berne	200.265,014	272,35	54.542.176,56	6,23
Loco Berne	201,834	272,35	54.969,49	0,01
Loco NY	19.373,200	272,35	5.276.291,02	0,60
total	422.027,985		114.939.321,71	13,13

“Earmarked Account Loco Berne” zlato predstavlja račun alociranog zlata, što znači da se HNB vodio kao vlasnik točno određenih i numeriranih zlatnih poluga pohranjenih u Švicarskoj nacionalnoj banci, dok su “Loco London”, “Loco Berne” i “Loco New York” računi nealociranog zlata, dakle zlata kojim se trguje u nematerijalnom obliku.

Budući da zlato na gore navedenim računima (po viđenju) ne nosi nikakav prinos Direkcija za upravljanje međunarodnim pričuvama i deviznom likvidnošću HNB-a kontaktirala je Swiss National Bank, BIS i Bank of England, te komercijalne banke (Credit Suisse FB, UBS, Deutsche bank i Rabobank) s namjerom plasiranja zlata u kratkoročne depozite. Kako se tržište depozita zlata nalazi u Londonu, zlato locirano u New Yorku i Bernu premješteno je u London, te se zajedno sa zlatom lociranim u Londonu deponiralo kod BIS-a na rok od 2 mjeseca. Na taj je način po dospeljeću depozita svo zlato HNB trebalo biti locirano u Londonu.

Navedena mogućnost pokazala se kao tada jedino izvediva, a također i povoljna i to zbog:

1. dugotrajnog procesa otvaranja računa za plasman zlata kod drugih komercijalnih banaka;
2. minimalnog kreditnog rizika pri plasiranju zlata kod BIS-a;
3. prebacivanja sveg zlata na jednu lokaciju tj. London što je trebalo biti najjednostavnije je za daljnje upravljanje zlatom;
4. ostvarivanja prihoda temeljem deponiranja zlata.

Depoziti u zlatu plasirani su u dva navrata po ukupno tri iznosa, sa istim datumom dospeljeća, 25. rujna 2001. godine. Prvo je dan depozit sa računa u Londonu, a zbog potrebne najave izvršenja transakcije zlato sa računa u Bernu i New Yorku imalo je datum namirenja 3 radna dana kasnije. Kamata na plasirane zlatne depozite obračunata je u dolarima po cijeni koja je bila aktualna na dan ugovaranja transakcija 20. srpnja 2001. godine, 268,10 dolara za uncu, a po dospeljeću je isplaćena na dolarski račun HNB na FED-u.

Donja tablica daje točnu razradu plasmana zlata HNB-a:

Inozemna banka	Iznos depozita (FOZ)	Broj dana	Početni dan	Završni dan	Kamatna stopa	Iznos buduće kamate	Iznos depozita izražen u USD
BIS, BASLE	202.187,937	67	20.srp.01	25.ruj.01	0,57%	57.504,15	54.206.585,91
BIS, BASLE	200.466,848	62	25.srp.01	25.ruj.01	0,26%	24.065,89	53.745.161,95
BIS, BASLE	19.373,200	62	25.srp.01	25.ruj.01	0,05%	447,26	5.193.954,92
UKUPNO	422.027,99				0,40%	82.017,30	113.145.702,78

Dana 22. kolovoza 2001. godine donijeta je odluka o prodaji zlata iz portfelja međunarodnih pričuva sa "forward" valutom 25. rujna 2001. godine, kada su dospijevali depoziti deponirani kod BIS-a. Direkcija za upravljanje međunarodnim pričuvama i deviznom likvidnošću HNB-a je, uz prethodnu analizu, predložila da se za donji limit prodaje postavi cijena od 276 dolara po unci. Ta je cijena osiguravala prinos u razdoblju držanja zlata od preko 5 posto, što je, s obzirom na kamate dolarskog tržišta novca koje su se u tom razdoblju nalazile na razini nižoj od 4 posto, predstavljalo zadovoljavajući prinos. Uz to je potrebno naglasiti da portfelj HNB nije bio zaštićen u slučaju pada cijene zlata. Naime, cijena zlata ima volatilnost bitno veću od okvira unutar kojeg se nalaze sve ostale investicije međunarodnih pričuva HNB, a prinos zlata u bilo kojem razdoblju može biti i negativan. Drugim riječima, zlato nema nikakvu očekivanu dobit, već njegova cijena fluktuirala ovisno o mnogobrojnim tržišnim faktorima koje je nemoguće predvidjeti. S druge strane, portfelju instrumenata s fiksnim prinosom (depoziti, reverse repo sporazumi, obveznice i sl.) može se procijeniti dobit u određenom budućem razdoblju, a mogućnosti gubitka *de facto* nema. Nadalje, eventualna dobit ostvarena mogućim porastom cijene zlata ide direktno u Kapital HNB-a i nije uplativa u državni proračun, dok se zarada po kuponima i kamatama na depozite te obveznice, kao i realizirana zarada po ulaganjima u instrumente s fiksnim prinosom može uplatiti u državni proračun.

Zlato je prodano BIS-u s datumom 25. rujna 2001. godine, a prodajna **cijena** je iznosila **277,78 dolara** za uncu.

Prinos na ukupan iznos zlata (422.027,985 unci, tj. 13,127 tona) od 13. lipnja do 25. rujna 2001. godine, iznosio je **7,44%** na godišnjoj razini. Ukupna nominalna **zarada**, uključujući i kamatu na zlatni depozit, iznosila je **2,37 milijuna dolara**.

		Fine unce	Cijena	Iznos u USD	Anualizirani prinos
I	Ukupno zlato dobiveno sukcesijom	422.027,985	272,35	114.939.321,71	
II	Ukupno prodaja	422.027,985	277,78	117.231.363,36	7,18
	1. Prodaja	287.000,000	276,61	79.387.070,00	
	2. Prodaja	135.027,985	280,27	37.844.293,36	
III	Kamata ostvarena deponiranjem			82.017,30	
	Ukupna nominalna zarada [(II+III)-I]			2.374.058,94	7,44

Za usporedbu učinka držanja zlata u razdoblju od 13. lipnja 2001. do 25. rujna 2001. godine daje se prikaz prinosa instrumenata dolarskog tržišta novca (prekonoćni i tromjesečni dolarski depoziti) te ukupnog dolarskog portfelja HNB za isto razdoblje:

	Zlato		FED O/N	3M LIBID	Portfelj HNB
	prinos po cijeni	prinos po cijeni i kamati			
Godišnji prinos za razdoblje od 13.6. do 25.9.	7,18	7,44	3,65	3,90	5,42

Plasiranjem dolarskih sredstava kod FED-a se u promatranom razdoblju moglo ostvariti 3,65 posto, plasmanom u tromjesečne dolarske depozite oko 3,90 posto, dok je dolarski portfelj HNB u istom razdoblju ostvario prinos od 5,42 posto. Bolje ostvarenje dolarskog portfelja HNB-a u odnosu na kratkoročne depozitne stope pripisuje se dobrom učinku dugoročnih obveznica, kojih je tada u portfelju HNB-a bilo oko 30 posto.

Napominje se i da je sredinom rujna 2001. godine Bank of England prodala 20 tona zlata po prosječnoj cijeni od 280,00 dolara po unci.

Još jednom se ističe da prema Međunarodnim računovodstvenim standardima, koji se primjenjuju i u HNB-u, dobit po porastu cijene zlata ide direktno u Opće pričuve/ Kapital HNB-a i ne može uplatiti u državni proračun.

S druge strane, pad cijene zlata, poput onog u 2013. godini može kompletno anulirati dobit HNB-a.

Da je HNB npr. predmetno zlato imala 2013. godine, RDG HNB-a za 2013. godinu bi bio manji za -1,17 mlrd kuna, a konačni RDG HNB-a za 2013. godinu bi, umjesto +734,1 mil. kuna bio - 432 mil. kuna, pa tako i Ministarstvu financija ne bi bilo raspodijeljeno ništa.

U godinama kada je cijena zlata rasla, ne bi bilo uplata u državni proračun, već bi uvećane bile samo Opće pričuve HNB-a.

Inače je, zbog godišnjih transfera tečajne dobiti po porastu valuta međunarodnih pričuva u odnosu na kunu te manjim dijelom po transferiranoj zaradi, do 31. prosinca 2014. godine u Opće pričuve i Kapital HNB-a preneseno ukupno +14,8 milijardi kuna.

Da je HNB predmetno zlato zadržala do 31. prosinca 2014. godine Opće pričuve + Kapital HNB-a iznosile bi +16,9 milijardi kuna uz jako povećanu volatilnost cjelokupnih međunarodnih pričuva te puno kolebljiviji RDG-a HNB-a s mogućnošću velikog godišnjeg gubitka, poput onog u 2013. godini.

Da je predmetno zlato bilo u portfelju HNB-a do kraja 2014. godine, u ukupno bi u državni proračun bilo uplaćeno oko 651 milijuna kuna manje, jer a) ne bi bilo kamatne zarade i ostale realizirane zarade po osnovi ulaganja dijela zlata koje je prodano, koja za taj dio iznosi 205 milijuna kuna te b) u državni proračun ne bi bilo uplaćeno 446 milijuna kuna zbog velikog pada cijene zlata u 2013. i 2014. godini. Uz to, 2013. godine bi cijeli RDG HNB-a bio negativan, kako je već spomenuto.

Inače, u razdoblju od 1991.-2014. godine u državni proračun je ukupno uplaćeno 6,77 milijardi kuna (uključujući prognozu od 2014. godine od 500 mil. kuna), a u tom razdoblju od 23 godine samo u četiri godine (2002.-2004. i 2010.) nije ostvarena dobit koja bi se uplatila u državni proračun.

II.

Osim navedenog monetarnog zlata, Republici Hrvatskoj je u procesu sukcesije, temeljem dokumenata potpisanih u lipnju 2004. i svibnju 2005. godine, pripao i 23-postotni udio u zlatu koje je bilo pohranjeno kod središnje banke Francuske i poslovne banke Credit Suisse, Zurich. To zlato je prodano po nalogu Ministarstva financija Republike Hrvatske, u čijoj je ingerenciji raspolaganje imovinom bivše SFRJ.

Prodaja zlata obavljena je 29. studenoga 2005. godine i to: 42.494,396 unci zlata prodano je za 21.058.097,94 USD po cijeni od 495,55 USD te 20.350,758 unci za 10.096.011,04 USD po cijeni 496,1 USD.

Prodajom tog zlata Republika Hrvatska ostvarila je ukupno 31.154.108,98 USD. Sredstva dobivena tom prodajom prenesena su na poseban devizni račun državnog proračuna koji se vodi kod HNB-a, u skladu s Protokolom o provedbi Rezolucija broj 19 i broj 21 Odbora za raspodjelu financijske imovine i obveza bivše SFRJ iz Aneksa C Ugovora o pitanjima sukcesije potpisanim 19. listopada 2005. između Ministarstva financija i HNB-a, a prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske donesenom na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 22. rujna 2005. godine.

III.

U vrijeme donošenja odluke o prodaji zlata deponiranog kod BIS-a (odluka iz rujna 2001. godine), prethodno dobivenog po osnovi sukcesije bivše SFRJ, bio je na snazi Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci (Narodne novine, broj 36/2001).

Člankom 4. alinejom 2. Zakona iz 2001. godine, držanje i upravljanje međunarodnim pričuvmama Republike Hrvatske bili su navedeni kao poslovi iz nadležnosti Hrvatske narodne banke.

Oblici imovine koji mogu sačinjavati međunarodne pričuve bili su sadržani u članku 16. stavku 2. Zakona iz 2001. godine, pri čemu je zlato poimence spomenuto u alineji a) spomenute odredbe.

Pri odabiru ulaganja u pojedine oblike imovine iz članka 16. stavka 2. Zakona iz 2001. godine, sukladno članku 17. stavku 1. toga Zakona, Hrvatska narodna banka u prvom je redu bila dužna rukovoditi se načelima likvidnosti i sigurnosti ulaganja. Hrvatska narodna banka imala je autonomnu ovlast da donese odluku o prodaji zlata dobivenog od BIS-a po osnovi sukcesije bivše SFRJ, pri čemu treba ponoviti da su ovom prodajom bila poštovana načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja, a da je ujedno, kako je naprijed objašnjeno, u dugoročnom strateškom smislu, ta prodaja bila opravdana i sa stanovišta transfera dobiti državni proračun.

Sve odredbe spomenutog bivšeg Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, sadržane su i u važećem Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci (Narodne novine, br. 75/2008 i 54/2013) i to u njegovim člancima 4., 18. i 19.

Ni prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci (Narodne novine, broj 36/2001) koji je bio na snazi u vrijeme donošenja odluke o prodaji zlata u 2001. godini, ni prema internim aktima Hrvatske narodne banke važećim u to vrijeme, nije bila predviđena dužnost, a niti ovlast Savjeta Hrvatske narodne banke da donosi odluke o ulaganju u pojedine oblike imovine iz članka 16. tadašnjeg Zakona pa tako niti odluka o ulaganjima/prodaji monetarnog zlata dobivenog sukcesijom bivše SFRJ.

Odluka o prodaji zlata u 2001. godini bila je donesena na temelju važećih zakonskih odredbi i odredbi internih akata Hrvatske narodne banke.

Na kraju, treba podsjetiti i na to da su u Godišnjem izvješću Hrvatske narodne banke za 2001. godinu (koje je Hrvatska narodna banka dostavila Hrvatskom saboru tijekom 2002. godine i o kojem je Hrvatski sabor raspravljao), u okviru Glave 2. pod naslovom Instrumenti monetarne politike, podpoglavlje 2.3. Upravljanje međunarodnim pričuvama u 2001. (na stranicama 83. i 84. Izvješća) sadržani bitni podaci o stjecanju i prodaji monetarnog zlata u 2001. godini, na koje se odnosi zastupničko pitanje.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnika, dat će mr. sc. Boris Lalovac, ministar financija.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović